

Yurt Dışında Bulunan Türk Vatandaşlarının Yurt Dışında Geçen Sürelerinin Sosyal Güvenlikleri Bakımından Değerlendirilmesi Hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 22.5.1985 Sayı : 18761)

Kanun No.
3201

Kabul Tarihi
8 . 5 . 1985

Amaç ve kapsam

MADDE 1. — 18 yaşını doldurmuş Türk vatandaşlarının yurt dışında geçen ve belgelendirilen çalışma süreleri, bu çalışma süreleri arasında veya sonunda her birinde bir yıla kadar olan işsizlik süreleri ve yurt dışında ev kadını olarak geçen süreleri, 2 nci maddede belirtilen sosyal güvenlik kuruluşlarına prim, kesenek ve karşılık ödenmemiş olması ve istekleri halinde bu Kanun hükümlerine göre sosyal güvenlikleri bakımından değerlendirilir.

Tanımlar

MADDE 2. — Bu Kanunda geçen :

- a) Sosyal güvenlik kuruluşları; T.C. Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu, Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu (BAĞ - KUR) ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun geçici 20 nci maddesine tabi sandıkları,
- b) Sosyal Güvenlik Kanunları; 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu, 1479 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu, 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kanunu, 2926 sayılı Tarımda Kendi Adına ve Hesabına Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kanunu, 2829 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumlarına Tabi Olarak Geçen Hizmetlerin Birleştirilmesi Hakkında Kanun ile bu kanunlara ait ek ve değişiklikleri,
- c) Sürelerin Değerlendirilmesi; Türk vatandaşlığını haiz olanların 1 inci maddede belirtilen sürelerinin istekleri halinde değerlendirilmesini,
- d) Dolar; Amerika Birleşik Devletleri para birimini,
İfade eder.

Başvurulacak kuruluşlar

MADDE 3. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra yurda kesin dönüş yapanlar, kesin dönüş tarihinden itibaren;

- a) Sosyal güvenlik kuruluşlarından hiç birine tabi bulunmamaları halinde, Sosyal Sigortalar Kurumuna,
- b) Ev kadınları Bağ - Kur'a,
- c) Prim, kesenek ve karşılık ödediği sosyal güvenlik kuruluşuna,

Yazılı istekte bulunmak ve yurt dışında geçen sürelerin tamamını veya dilediği kadarını döviz olarak ödemek şartıyla borçlanabilir. Borçlanılan süreler ilgili sosyal güvenlik kanunlarındaki esaslar dahilinde değerlendirilir.

Yurda kesin dönüş yapmış olanların borçlanmayla ilgili yazılı isteklerini sosyal güvenlik kurumuna kesin dönüş tarihinden itibaren en geç 2 yıl içinde yapmaları gerekir.

Yurt dışında çalışmakta iken veya yurda kesin dönüş yaptıktan sonra iki yıllık müracaat süresi içerisinde ölenlerin hak sahipleri de ölüm tarihinden itibaren iki yıllık süre içerisinde ilgili sosyal güvenlik kurumuna müracaat etmek suretiyle bu Kanunla getirilen haklardan yararlanırlar.

Döviz ile değerlendirme

MADDE 4. — Sosyal güvenlik kuruluşlarınca döviz ile değerlendirilecek sürelerin her bir günü için tahakkuk ettirilecek prim, kesenek ve karşılık borcu tutarı bir dolardır. Dövizin cinsi ve miktarı Bakanlar Kurulu Kararı ile değiştirilebilir. Değişen miktar, tahakkuk ettirilmiş borçlarının tamamını ödememiş olanların bakiye borç sürelerine de uygulanır.

Ancak, T.C. Emekli Sandığına yapılacak borçlanmalarda ilgililerin Türkiye'den ayrılmadan önce, Sandığa tabi hizmetlerinden en son bıraktıkları ve öğrenim durumları itibariyle alacakları derece ve kademelerine her ay için borçlanacakları sürenin tamamı eklenmek suretiyle bulunacak sürenin her yılı bir kademe, her üç yılı bir derece sayılmak ve öğrenim durumları itibariyle 657 sayılı Kanunun değişik 36 ncı maddesindeki yükselebilecekleri dereceleri geçmemek üzere tespit edilecek derece ve kademe ile Sandığa müracaat tarihindeki katsayı, gösterge ve kesenek karşılık oranları esas tutulmak suretiyle bulunacak Türk parası karşılığı dolar tespit edilir.

T.C. Emekli Sandığına tabi görevden ayrıldıktan sonra emeklilik keseneklerini almak, toptan ödeme yapılmak veya hak kazandıkları toptan ödeme kesenekleri zaman aşımına uğramak suretiyle hizmetleri tasfiye edilenler, geçen sürelerini, aldıkları paraları aldıkları tarihten yatıracağı tarihe kadar hesaplanacak % 5 faizi ile birlikte, toptan ödemeleri veya kesenekleri zamanaşımına uğramış bulunanların zamanaşımına uğrayan paraları faizsiz olarak toptan ve defaten ödemeleri şartıyla T.C. Emekli Sandığına borçlanabilirler.

İstek sahipleri, tahakkuk ettirilen döviz borçlarını T.C. Merkez Bankasına veya yetkili bankalara satmak, karşılığı Türk parasının borçlanma işlemi yürüten sosyal güvenlik kuruluşuna intikali hususunda bankaya talimat vermek, döviz alım bordrosunun bir nüshasını sosyal güvenlik kuruluşuna ibraz etmek suretiyle mükellefiyetini yerine getirmiş olurlar.

İstek sahiplerinin, dolar dışında ödemek istediği döviz tutarı, T.C. Merkez Bankası veya yetkili bankalarca, dolara göre çapraz kur uygulamak suretiyle satın alınır.

Süre tespiti ve sigortalılığın başlangıcı

MADDE 5. — Yurt dışındaki çalışılan sürelerinin tespitinde, bunu belirten ve istek sahibinin ibraz edeceği ispatlayıcı belgelerin, ev kadınlarının ise, pasaportundaki kayıtlı bulunan tarihler arasındaki son tarihten geriye doğru olmak üzere gün sayıları esas alınır, bu tespit 1 yıl 360 gün, 1 ay 30 gün hesaplanır.

Sosyal güvenlik kanunlarına tabi hizmetleri olanların, borçlandıkları gün sayısı, prim ödeme gün sayıları ile fiili hizmetlerine katılır. Sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler borçlanılmış ise, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlanılan gün sayısı kadar geriye götürülür.

Sosyal güvenlik kuruluşlarına tabi hizmeti bulunmayan istek sahiplerinin sigortalılıklarının başlangıç tarihi, borçlarını tamamen ödedikleri tarihten borçlanılan gün sayısı kadar geriye götürülen tarihtir.

Aylık tahsisi ve aylığın başlama tarihi

MADDE 6. — A) Bu Kanuna göre değerlendirilen süreler istinaden aylık tahsisi yapılabilmesi için;

- a) Yurda kesin dönülmüş olması,
- b) Tahakkuk ettirilen döviz borcunun tamamının ödemiş olması,
- c) Döviz borcunun tamamının ödenmesinden sonra yazılı istekte bulunulması,

Şarttır.

Yukarıdaki şartları yerine getirenlerden tahsise hak kazananların aylıkları, yazılı istek tarihini takip eden ay başından itibaren başlatılmak üzere ilgili sosyal güvenlik kurumu kanunu hükümlerine göre bağlanır.

B) Bu Kanun hükümlerinden yararlanmak suretiyle aylık bağlananlardan tekrar yurt dışında çalışmaya başlayanların çalışmaya başladıkları tarihi takip eden ay başından itibaren aylıkları kesilir.

Bunlardan yeniden kesin dönüş yapanların, bu hizmetlerini 4 üncü madde hükümleri gereğince borçlanmaları şartıyla aylıkları bu süreler de dikkate alınarak yeniden hesaplanır. Bu borçlanmayı yapmayanların es-

ki aylıkları yurda kesin döñüş tarihini takip eden ay başından itibaren müracaatları üzerine tekrar ödenmeye başlanır.

T.C. Emekli Sandığına bağlanacak aylığa ait esaslar

MADDE 7. — T.C. Emekli Sandığına bağlanacak aylıklarda, ilgililerin Türkiye'den ayrılmadan önce Sandığa tabi hizmetlerinde en son bıraktıkları derece ve kademelerindeki kademelerine, öğrenimleri itibariyle girebilecekleri derece ve kademe daha yüksekse bu derece ve kademe göre borçlanacakları sürenin tamamı eklenmek suretiyle bulunan sürenin her yılı bir kademe, her üç yılı bir derece sayılmak ve öğrenim durumları itibariyle 657 sayılı Kanunun 1897 sayılı Kanunla değişik 36 ncı maddesinde belirlenen yükseltilen dereceleri geçmemek üzere tespit edilecek derece ve kademeleri ile Sandığa müracaat tarihindeki kat-sayı ve gösterge esas tutulur.

Bu Kanundan yararlanamayacaklar

MADDE 8. — Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce veya sonra, 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanun ve sosyal güvenlik kanunlarına göre kendilerine veya hak sahiplerine aylık bağlanmış olanlar ile aylık bağlanması için müracaat edip de aylığa hak kazanmış durumda bulunanlar bu Kanundan yararlanamazlar,

Kısmî aylıklar

MADDE 9. — Sosyal güvenlik sözleşmeleri uygulanmak suretiyle sosyal güvenlik kanunlarına göre kendilerine veya hak sahiplerine kısmî aylık bağlanmış olanlar, talep ettikleri takdirde, 4 üncü madde hükmüne göre tahakkuk ettirilen borçlarını tamamen ödemeleri şartıyla kısmî aylıkları, borçlarını ödedikleri tarihi takip eden aybaşından itibaren tam aylığa çevrilir. Bu uygulamada borç miktarının tahakkukunda sözleşme akdedilen ükenin sigorta kurumlarınca gönderilmiş olan hizmet cetvelindeki, tam aylığa yeterli olan gün sayıları nazara alınır.

Ancak, istekleri halinde sigortalı veya hak sahipleri, hizmet cetvelindeki gün sayılarının tamamını da borçlanabilirler.

Sosyal güvenlik sözleşmeleri ile transferi sağlanan primlerin iadesi

MADDE 10. — Türk vatandaşları hesabına yabancı ülkelerdeki sosyal güvenlik kurumlarına yatırılmış bulunan primlerin, ülkelerarası anlaşmalarla Türkiye'ye transferlerinin sağlanması halinde;

a) Transfer olunan primlere ilişkin sürelerin tamamını bu Kanuna göre borçlanarak, tahakkuk ettirilen döviz borcunu da ödemiş olanlara, transfer olunan primlerin tamamı,

b) Transfer olunan primlere ilişkin sürelerin bir kısmını bu Kanuna göre borçlanarak tahakkuk ettirilen döviz borcunu da ödemiş olanlara, transfer olunan primlerin borçlandıkları süreye isabet eden orandaki miktarı,

Transfer tarihindeki cari kur üzerinden Türk Lirası karşılığı olarak ilgili sosyal güvenlik kuruluşunca sigortalıya, hak sahiplerine veya mirasçılara iade edilir.

MADDE 11. — 1479 sayılı Kanuna tabi hizmeti bulunan ve bu Kanuna göre yurt dışında geçen çalışma sürelerini Bağ-Kur'a borçlananların borçlandıkları süreler, Bağ-Kur'dan ayrıldıkları son basamak üzerinden, talebe bakılmaksızın basamak intibakında değerlendirilir.

Ancak 1479 sayılı Kanunun değişik 51 inci maddesinin dördüncü fıkrası ile 52 nci maddesinin ikinci fıkrası hükümleri uygulanmaz.

Yönetmelik

MADDE 12. — Bu Kanunun uygulanması ile ilgisi esaslar Devlet Bakanlığı ve Başbakan Yardımcılığı, Maliye ve Gümrük Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca üç ay içinde müştereken çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce yurda dönmüş olmakla birlikte, 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanuna göre hizmet sürelerini değerlendirmemiş olanlar;

a) Prim, kesenek ve karşılık ödemek suretiyle sigortalı veya iştirakçisi olduğu sosyal güvenlik kuruluşuna;

b) Sosyal güvenlik kuruluşlarından hiçbirine tabi bulunmamaları halinde Sosyal Sigortalar Kurumuna; Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren en çok iki yıl içinde yazılı istekte bulunmak, Yurt dışında geçen sürelerinin tamamını veya dilediği kadarını, 4 üncü madde hükümlerine göre tahakkuk ettirilecek borç miktarını ödeme tarihindeki doların, Türk Lirası karşılığı esas ile ödemek, Suretiyle değerlendirebilirler.

GEÇİCİ MADDE 2. — 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanun hükümleri ile bu Kanun hükümlerinden yararlanmadan ölenlerin hizmet yetersizliği sebebi ile sosyal güvenlik kanunlarına göre aylık tahsisi yapılmayan hak sahipleri, ilgili sosyal güvenlik kuruluşlarına müracaatları halinde ölen kimsenin yurt dışında geçen ve aylık bağlanmasına yeterli olan sürelerini belgelemek şartı ile 4 ve 5 inci madde hükümlerindeki esaslara göre borçlanmak ve borçlarının tamamını ödemek suretiyle değerlendirebilirler.

Ancak, 4 üncü madde hükümlerine göre tahakkuk ettirilen borç miktarı, ödeme tarihindeki doların Türk Lirası karşılığı esas alınarak hesap ve tahsil edilir.

Yukarıdaki fıkra hükümlerinden yararlanmakla birlikte sigortalı veya iştirakçinin ölümünden dolayı ve hizmet yetersizliği sebebiyle kendilerine ilgili sosyal güvenlik kanunlarına göre toptan ödeme yapılmış bulunan hak sahipleri, ölenin bu hizmetleri ile birlikte aylığa hak kazanmaları halinde, toptan ödeme olarak kendilerine ödenen meblağ, bağlanan aylıklardan 1/4 oranında mahsup edilerek tahsil edilir.

Bu madde hükmüne göre aylığa hak kazananlara borçlarını ödedikten sonra ilgili sosyal güvenlik kurumuna yapacakları yazılı istek tarihlerini takip eden aybaşından itibaren aylık bağlanır.

GEÇİCİ MADDE 3. — 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanuna göre kazanılmış hak saklıdır.

Bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanuna göre borçlanma isteğinde bulunanlardan işlemleri tamamlanmamış olanların, bu işlemleri sonuçlandırılıncaya kadar, haklarında 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanuna göre borçlanma işlemleri tamamlanmış olanlardan, aylık bağlanması talebinde bulunmayanlar veya aylık bağlanması talebinde bulunup da aylığa hak kazanamayanlar ile borçlanma işlemleri henüz tamamlanmamış olanlar, istekleri halinde bu Kanunun hükümlerinden yararlanabilirler.

GEÇİCİ MADDE 4. — Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanun gereğince T.C. Emekli Sandığına borçlananlardan, Sandıkça emekli aylığı bağlanmış olanların kendileri, dul ve yetim aylığı bağlananların dul ve yetimleri tarafından müracaat edilerek, borçlanmaları bu Kanunun 4 üncü maddesi gereğince müracaat tarihindeki tutara çıkartılır. Aradaki fark kendilerine ödenen emekli, dul ve yetim aylıklarının % 15'i oranında kesilir. Aylıkları da borçlandıkları süreler göz önüne alınarak 7 nci madde gereğince yükselebilecekleri derece ve kademe üzerinden ve müracaat tarihini takibeden aybaşından itibaren yükseltilir.

Kaldırılan hükümler

MADDE 13. — 30.5.1978 tarih ve 2147 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 14. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Cilt	Türkiye Büyük Millet Meclisi	
	Birleşim	Sayfa
8	26	283
15	93	457:458
16	96	207:222

I - Gerekçeli 292 S. Sayılı basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 96 ncı Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisi Sağlık ve Sosyal İşler ve Plan ve Bütçe komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/623.